

slačilo in storže po dobri ceni lahko prodajali! — Oj, kaj bo še vse na svetu! Kaj bojo še doživeli naši mlajši!

Národní običaji.

Mladoletne igre Slovincov kraj Mure.

Mladoletja (pomladi) se pri nas vse veselí, posebno otroci. Kadar Jožefovo mine, otroci išejo vuzma. Vuzem se velí velikonočna nedelja, pa tudi rudeč kebriček, prav majčiken, pod zemljo pozimi spavajoč. Ne vém mu prirodoslovnega izraza. Ako ga hitro ne najdejo, prosijo: „Pridi rudeči vuzem, pridi! nima več hudega Vola in Rabolja“. Kadar so otroci takega kebrička našli, ga denejo na kakošno cvetlico in okoli nje plešejo.

Kadar se prva lastovica prikaže, jo pozdravljajo kričeči: „Lastovica topla ptica, al' rómena bo pšenica?“

Posebno pozdravlja se kukovica ko ptica, ki toploto prinaša. Otroci pojejo: „Oj kuku kukovice, proč zdaj rokovice!“

Na Jurjevo si mladi fantje zberejo naj lepšega dečka, ga lepo s cvetjem opletejo, tako, da ni mu viditi oblačila. Ta mladeneč se velí Vesnik ali zeleni Juri. Vodijo ga po vaséh popevajoči:

„Zelenega Jurja vodimo,
Maslo in jajca prosimo,
Ježibabo zganjamo
Mladoletje trosimo“.

Večkrat je Vesnik tudi v beršljun oblečen. Tudi še poleg Vesnika hodi Rabolj. Rabolj pa ni v cvetje in zelene veje oblečen, ampak v slamo. Na zeleni trati se zeleni Juri in Rabolj primeta in mečeta. Zeleni Juri vsegdar premaga. Tudi v kozuh je Rabolj oblečen. Brez dvombe je to vojska med zimo in poletjem.

Kakor topli čas po Martinovem se velí „babje leto“, tako pomladanskemu pravijo „didino leto“. Vicko Dragan.

Národne pravlice o mesecu.

Mesec je pri Slovincih dvojnega spola. Kadar naraša (gori jemlje) je mesec, kadar odjema (doli jemlje) je luna. Mladina, mlaj je luna accrescens, šip je plnilunium. Posebno je mladina blagoslovna. O mlaji je tedaj dobro potovati, se v druge hiše preseljevati, ženiti se in močiti se, nohte si rezati in lase si striči, otroke odstavljati itd. Kadar mesec „doli jemlje“, se morajo drevesa podirati (sekati), ker se derva rade hitro posušijo, kositi itd. O mlaji se tudi ne smé prati. Vsaki sad, kateri verh zemlje raste, se ima sejati, kadar mesec „gor jemlje“; kateri pa pod zemljo raste, tedaj kadar „doli jemlje“.

Kadar od solnca pravijo, da najrajše ima ptica sokola in voliča, tako od lune, da naj bolj ljubi zajca in jelena. Od moža v luni pravijo, da je jezen hlapec bil nekda, kateri je klet pri kidanji in je kramp iz roke vergel. Kramp se je ustavil v luni, in po smrti je luna tudi hlapca v-se potegnila.

O mlaji mora se divji pelin tergati, tudi za praprot se prijemati, in človek zgubi vse bradovice.

O šipu je dobro za lovca, ako na gori ponoči ostane, ker takrat se jelen tako zamišljen pase, da ga lahko za rep zgrabiš. Pri mesecu se zezori somovica, to je, ona čudovitna trava, ktero jelen je in nikdar ne zbolí. Da bi ljudi vedli za somovico in jo jéli, bi nikdar ne zboleli, temoč tako bistro noge imeli, kakor jih ima jelen. Z mesečno roso, ktera na praprot pade, si je dobro lice močiti, ker gladko kožo dela.

Kadar luna merkne, se morajo studenci pokriti, ker otrov (strup) z neba kaplje.

Toliko sem med Pohorci slišal o moči lunini. Povém le, kar sem slišal, da poznamo šege, vere itd. svojih ljudi in niso ptujci med domačimi. Da bi kdo babjim veram verjel, ni namen naznovanja domačih reči.

F. Pohorski.

Ozir po svetu.

Egiptiški sužnji.

Da se sužnjim hudo godí, menda vsakdo vé; kako neusmiljeno pa se ž njimi ravna, povzamemo sledeče besede iz nekega nemškega v G. natisnjenega lista:

Egiptiška vlada pošilja očitno svoje vojake, da sužnje lovijo, in pri tem se dostikrat mnogo kerví prelíje, ker se človeška divjad ne dá samovoljno loviti. In s takošnimi lovi se pečajo tudi zasebniki, čemu se ne smemo preveč čuditi, kajti barantija s sužnji jim lepe obresti donša. — Med Obeid-om in Belim potokom stanujejo roparski kočovníki, Kababieš-i imenovani, po imenu Turkom podverženi. Trume iz dvadeset in trideset mož teh kočovníkov zasedejo svoje berze in terdne konjiče in jih podijo v planine; preden se serčni gorjanci zavejo, planejo v vas, zagrabijo po deset ali dvanajst otrok, in preden zamorec orožje iz klina izdere, so roparji že tudi Bog vé kje. K tem kočovníkom pridejo potem barantači, pokupijo otroke in jih peljejo v Obeid. Fantje pridejo za vojake, ali pa, kakor tudi deklice, za služabnike in sužnje k imenitnim in bogatim ljudém, in sreča njihova, ako pridejo k milostljivim Turkom ali Egipčanom; pa tudi joj in joj, ako je njihov novi gospod Nubijar ali pa Kordofanez! Iz jermenov spleten korobač razmesari njihov herbet, da je groza, dostikrat preden so še mladenči, in to grozovitno ravnanje terpi celi čas sužnosti, to je, do smerti. Zamorec je pa zato v sužnosti tudi vés drug človek, kakor če prost in samsvoj v svojih domačih planinah biva. Pred pogumen, je v sužnosti termast; pred dober vojak ti je v sužnosti zvít in goljufen potuhnjenec; pred verl korenjak je v sužnosti strahovit morivec. Ako se suženj ne more sužnosti rešiti, noč in dan misli, kako bi se nad onem maševati mogel, ki ga je v sužnost spravil; njemu je vse jedno, dobí dobrega ali hudega gospoda, — on čerti vsakega. In kdo je tega kriv? — Beli so tega krivi, ki so ga ločili morebiti od žene, otrok in od vsega, kar mu je bilo ljubo in drago, ki so mu vzeli prostost in ga spravili v sužnost, ki ravna jo ž njim kakor z živino. Ako popotnik prideš v glavno kordofaneško mesto, vidiš, da imenitnim in prostim služijo sužnji, katerim se naj težíše opravila nakladajo, in kateri so, da bi ne odbežali, še k temu v težko železje ukovani. Serce ti predéra, dobremu človeku, strašno rožljanje železja, in lahko vidiš, kako grozovita je sužnost. Ker se pa s sužnjim tako ravna, mu se tudi ne smé zameriti, ako si on, namesto nerodovitnih planjav, ktere mora v rodovitno polje prestvarjati, želí le čistega zraka domačih gorá; ako želí znebiti se hudega korobača in težkega jarma; ako želí z orožjem se zoperstaviti tistemu, ki ga je dolge leta s sužnostjo mučil. Mnogokrat se pa tudi zgodi, da suženj kopita pobere in jo potegne v zelene gojzde svoje domačije, h bratom in prijatlom svojega naroda. Al strašna kazen ga čaka, ako ga sopet dobijo. In gospodar tudi ne opustí tako hitro svojega sužnja, s katerim smé ravnati, kakor z neumno živino. Kolika žalost že, ako suženj umerje! Kako zeló se gospodar tuguje za unih dve ali tri sto piastrov (po našem je piaster okoli 15 kr.), katerih ga je suženj stal! Al kakošna jeza se še loti gospodarja, ako mu suženj uide! Še preden ga vdruči dobí, mu se že rotí s strašnim maševanjem in z nečloveško kaznijo. Berž pozove ljudi, kateri so prave pijavke, jim pokaže stopinje pobegnjenca, in jim obeča veliko plačilo, ako mu ga sopet v roko spravijo. In ti ljudje so berž pripravljeni za lov. Oboroženi s samokresi, puškami in sulicami grejo za sledom nesrečnega sužnja; izmed tisoč in tisoč stopinj poznajo njegove. Večidel pa jo tudi pogodijo, in pripeljejo sužnja ali gospodarju nazaj, ali pa ga ustrelijo, ako se jim noče udati.

„Uklenite tega psa in zvežite ga na ta tram“, tako zapoveduje gospodar ostalim sužnjem. To se berž zgodi. Hlapci, kateri morajo svojega pajdaša bičevati, dobijo pijače piti, ktera jih upijani, in potem se začne neusmiljeno delo. Vse je tiho in tudi mučeni se ne oglasi, le samo